

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
4. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України № 68/2022 від 24.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>
5. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 р. № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
6. Басов А. В. Поняття “обмеження” як юридична категорія: теоретичний аспект. Адміністративне-право і процес. 2013. № 1. С. 27-33.
Науковий керівник: Вишневська Юлія Володимирівна к.ю.н., доцент кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Манчул Марія-Діана Дмитрівна

*аспірантка кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Не встигла економіка України, що зазнала значного удару ще під час COVID-19, відновитись, як нове вкрай важке випробовування для неї завдало вторгнення росії, що спричинило повну руйнацію. Наслідком військових дій росії стало знищення та зупинка діяльності підприємств, інфраструктури та виробництв. І тому, навіть після початку відновлювальних заходів економіки після пандемії COVID-19, які дали свій позитивний результат (річні темпи зростання досягли 3,4% у 2021 році, посилення монетарної політики для

збереження рівня зростання інфляції під контролем), за місяці повномасштабної війни збитки вже становлять сотні мільярдів доларів.

Це спонукає державу в особі її органів ставити перед собою непосильні цілі та досягати здавалось би нереальних завдань. Наразі основними з них є забезпечення поточних потреб держави: від армії та соціальних виплат до медицини та бюджетників. А в майбутньому – повна відбудова України. Відповідно, усе це вимагає використання неабияких коштів. Тому одним із сьогоднішніх викликів для влади є вирішення проблеми джерела фінансування. Але при цьому, варто зважати на те, що використання державою коштів у період воєнного стану суттєво відрізняється від управління публічними фінансами за звичайних умов, коли не існує необхідності постійного перерозподілу фінансових ресурсів на потреби війни.

Основною відмінністю управління публічними фінансами у мирний та військовий час є процедура внесення змін до бюджету, що за умов існування військового стану є значно простішою.

У мирний час відповідно до бюджетного законодавства, щоб змінити суму видатків і доходів, доводилося вносити зміни у відповідні нормативні акти, і ця процедура тривала дні або й місяці. Проте функціонування економіки країни в умовах воєнного стану передбачає реалізацію низки невідкладних заходів, які стосуються розширення повноважень органів місцевого самоврядування, прийняття відповідних нормативно-правових актів та перерозподілу публічних фінансів відповідно до пріоритетності їх використання.

У воєнний час для перерозподілу коштів у бюджеті рішення парламенту не потрібні. Бюджетний кодекс надає уряду право на власний розсуд розпоряджатися коштами, спрямовуючи їх на найбільш необхідні потреби [1, С. 63].

Так, виконавчі комітети відповідних місцевих рад, місцеві адміністрації та військові адміністрації приймають внесення змін до місцевого бюджету за поданням місцевих фінансових органів без ухвалення відповідного рішення

Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою [3].

За звичайних обставин, відповідно до Бюджетного кодексу України у випадку певних змін у процесі виконання бюджету, що вимагають бюджетних асигнувань менших за своїм розміром – Міністерство фінансів України готує пропозиції про зменшення відповідного бюджетного призначення Державного бюджету України або місцевого бюджету.

А Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) у двотижневий строк подає до Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради) у встановленому порядку пропозиції про зменшення відповідних бюджетних призначень Державного бюджету України (місцевого бюджету), які розглядаються у порядку, встановленому для складання проекту бюджету [2].

Іншим нововведенням у фінансовому законодавстві, викликаним війною, стало те, що виконавчі комітети відповідних місцевих рад, місцеві державні адміністрації, військово-цивільні адміністрації або військові адміністрації зможуть здійснювати без погодження з відповідною комісією місцевої ради передачу бюджетних призначень, перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та субвенції, у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів, а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) за бюджетною програмою [3].

Як видно, у період воєнного стану значно розширились рамки повноважень виконавчих комітетів відповідних місцевих рад, місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій. Зокрема, за їх рішенням може також відбуватись і виділення коштів з резервного фонду бюджету. А після прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету головний розпорядник бюджетних коштів повідомляє Міністерству

фінансів (місцевому фінансовому органу) коди економічної класифікації видатків та кредитування державного бюджету і відповідні обсяги коштів згідно із зазначеним рішенням [4].

Основну частину законодавства, що регулює зміни до процесу публічного адміністрування фінансових ресурсів держави складають постанови Кабінету Міністрів України. Однією з них є Постанова КМУ «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану» від 11 березня 2022 р. № 252. Даний нормативно-правовий акт регламентує ще одне важливе нововведення – заборона та зупинка проведення перевірок Державною аудиторською службою що стосуються виконання місцевих бюджетів (на період існування воєнного стану).

Важливо пам'ятати що ще одним викликом, спричиненим введенням військового стану, є збереження рівня довіри населення по відношенню до органів державної влади. Це у першу чергу стосується використання бюджетних коштів, особливо у той період, коли процеси здійснення такого використання суттєво відрізняються від звичних населенню.

Джерела:

1. Бліщук, К. М. Особливості управління публічними фінансами у воєнний період. Ефективність державного управління. 2022. 70/71. С. 62–67.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від від 08.07.2010 № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України, 2010, № 50-51, ст.572.
3. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 р. № 252. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-formuvannya-ta-vikonannya-miscevih-byudzhativ-u-period-voyennogo-stanu-252>
4. Тимчасовий порядок виділення та використання коштів з резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від від 01 березня 2022 р. № 175. . URL :

<https://www.kmu.gov.ua/npas/timchasovij-poryadok-vidilennya-ta-vikoristannya-koshtiv-z-rezervnogo-fondu-byudzhetu-v-umovah-voyennogo-stanu-175>

Науковий керівник: Латковська Тамара Анатоліївна д.ю.н., професор, завідувачка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Стоян Анна Василівна

*аспірантка кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КАТЕГОРІЇ «БАЛАНС ВІРОГІДНОСТЕЙ» У АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Президент України В. Зеленський 12 травня 2022 року підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб», що набув чинності 24.05.2022 року [1]. Даний нормативно-правовий акт (далі – НПА) вніс зміни до ст.20 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), визначивши підсудність Вищому Антикорупційному суду (далі – ВАСУ) справ про застосування санкцій передбачених п.1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції». Також ст.22 КАСУ була доповнена ч. 5, яка уповноважила ВАСУ вирішувати адміністративні справи щодо застосування санкцій як суд першої інстанції. Було встановлено правила перегляду судових рішень Вищого Антикорупційного суду Апеляційною палатою ВАСУ як судом апеляційної інстанції. Поміж іншого, вищезгаданий НПА доповнив другий розділ Кодексу адміністративного судочинства України статтею 2831 «Особливості провадження у справах про застосування санкцій», встановивши правила розгляду окремої категорії термінових адміністративних справ.

Перш ніж перейти до аналізу вищезазначеної статті, варто більш детально розглянути Закон України «Про санкції» (далі – Закон, НПА) в редакції від